U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **F. R.**, zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 1. 2020, č. j. 61 Az 37/2019 – 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce rozsudek Krajského soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“) ze dne 21. 1. 2020, č. j. 61 Az 37/2019 – 39, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2019, č. j. OAM-226/LE-BA02-BA04-2019. Tímto rozhodnutím nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o azylu*“).

[2] Při posuzování věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu. Dne 10. 4. 2019 požádal žalobce o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V rámci podané žádosti a v následném pohovoru žalobce uvedl, že naposledy opustil Ukrajinu v roce 2010 (poprvé do ČR přicestoval v roce 2005), neboť tam měl problémy se sousedem. Žalobce sdělil, že „*v zimě v roce 2010 jsem šel k sousedce na kafe, zůstal jsem tam do rána a dozvěděl se to její manžel*“. Žalobce se též pohádal se svojí manželkou, která se rovněž o popsané záležitosti dozvěděla a sousedovi zavolala do Ruska, kde tehdy

pobýval. Soused mu od té doby vyhrožoval. Žalobce situaci řešil tak, že se sbalil a odjel do ČR, na policii se neobrátil. Jako další důvod opuštění vlasti uvedl to, že tam není práce, oproti tomu v ČR je dostatek dobrých pracovních příležitostí. Ze spisu taktéž vyplynulo, že žalobci bylo opakovaně uloženo správní vyhoštění, které nerespektoval a z území ČR neodcestoval.

[3] Po zhodnocení výše uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná a rozhodnutí žalovaného shledal v souladu se zákonem. Krajský soud zdůraznil, že proti postupu, případně nečinnosti ukrajinských policejních složek, je možné podat stížnost u prokuratury nebo u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku. Žalobce se tedy mohl dovolávat ochrany u příslušných policejních orgánů proti vyhrožování či jinému nezákonnému jednání soukromé osoby. Z protokolu o pohovoru s žalobcem ovšem vyplynulo, že se na policii na Ukrajině nikdy neobrátil a popsané právní prostředky nevyužil. Proto není důvodná jediná žalobní námitka, že v jeho zemi původu nefunguje systém k zabránění způsobení vážné újmy a že ukrajinské úřady i policii ovládá korupce. Závěrem krajský soud ve shodě s žalovaným dodal, že o tvrzené vážné újmě, která má žalobci na Ukrajině hrozit, lze pochybovat. Žalobce totiž požádal o udělení mezinárodní ochrany až po devíti letech po opuštění vlasti a nadto v době, kdy byl zajištěn Policií ČR z důvodu nelegálního pobytu a kdy opakovaně nerespektoval uložené správní vyhoštění.

[4] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) formálně z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“). Její přijatelnost ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. spatřuje v tom, že se krajský soud nesprávně a nedostatečně vypořádal s otázkou, zda politická situace na Ukrajině a tamní veřejné orgány umožňují účinnou ochranu před vážnou újmou ze strany soukromých subjektů (konkrétně souseda stěžovatele). Toto zásadní pochybení krajského soudu mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[5] Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá, že nesouhlasí s názorem krajského soudu, který ho stručně odkázal na to, jak postupovat v případě ohrožení soukromými osobami na Ukrajině. Podklady, ze kterých krajský soud vycházel, jsou již šest let staré a neaktuální. Navíc krajský soud opomenul stěžovatelem zmiňovanou korupci ukrajinských státních orgánů. Stěžovatel s odkazem na tisk upozorňuje na to, že Ukrajina je nezkorumpovanější stát v Evropě. Policejní orgány tam neposkytují nestranný a efektivní přístup k potírání a předcházení kriminality. Poukazuje na to, že podle statistiky bývalého ukrajinského ministra vnitra J. Lutsenka z roku 2018 byla spousta příslušníků policie, ozbrojených sil a řada dalších státních zaměstnanců obviněna z korupce. Trvá tak na svém názoru, že ve státě původu žadatele o azyl může existovat natolik „*systematická neschopnost*“ příslušných bezpečnostních složek, že obecná možnost využití ochrany před vážnou újmou ze strany soukromých osob se stává zcela iluzorní. Takovým stavem policie a dalších bezpečnostních složek trpí právě i Ukrajina. Stěžovatel s odkazem na judikaturu zdejšího soudu uzavírá, že krajský soud pochybil, jestliže podmínil úvahy o (ne)schopnosti ukrajinských bezpečnostních složek tím, zda se stěžovatel na tyto nefunkční složky obrátil či nikoli.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její odmítnutí, případně zamítnutí. Odkazuje přitom na správní spis, svoje rozhodnutí, na vyjádření k žalobě ze dne

29. 10. 2019 a na napadený rozsudek krajského soudu. Je přesvědčen, že shromáždil odpovídající a aktuální podklady, a vycházel tak ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. I krajský soud se podle žalovaného zabýval daným případem dostatečně a vypořádal všechny žalobní námitky; napadený rozsudek je srozumitelný a opřený o dostatek relevantních důvodů. Stěžovatel nevyužil právních prostředků ochrany v zemi původu, a nemůže tedy důvodně namítat jejich neúčinnost, případně argumentovat korupcí na Ukrajině. Tento závěr krajského soudu je podle žalovaného v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[7] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[8] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[9] V projednávané věci spatřuje stěžovatel přesah vlastních zájmů v tom, že se krajský soud nesprávně a nedostatečně vypořádal s otázkou, zda politická situace na Ukrajině a tamní veřejné orgány umožňují účinnou ochranu před vážnou újmou ze strany soukromých subjektů. V tom spatřuje zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Takové pochybení Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal.

[10] Není pravdou, že krajský soud zatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti. Stěžovatel sice výslovně tento kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. neuplatnil, avšak z vymezení přijatelnosti kasační stížnosti i z navazující argumentace je zřejmé, že stěžovatel tvrdí, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s namítanou neschopností ukrajinských státních orgánů ochránit jej před ohrožením ze strany soukromé osoby a též uvádí, že se soud nedostatečně vypořádal s rozsáhlou korupcí na Ukrajině a „*tuto zásadní skutečnost tak nepřípustně opomenul*“. Tím stěžovatel *de facto* namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů. Touto vadou se přitom kasační soud zabývá z úřední povinnosti, tedy i bez námitky stěžovatele, nadto ze zásady *iura novit curia* plyne, že podřazení kasačních důvodů pod konkrétní písmena § 103 odst. 1 s. ř. s. je záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a nezakládá proto nedostatek návrhu, respektive stěžovateli nemůže jít k tíži, jestliže uváděné kasační důvody nesprávně pod jednotlivá písmena citovaného ustanovení podřadí (k tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 – 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS).

[11] Nejvyšší správní soud pochybení namítaná stěžovatelem nezjistil. Průběh řízení nebyl stižen vadami, odůvodnění napadeného rozsudku bylo s ohledem na stěžovatelem popsaný skutkový příběh dostatečné a srozumitelné a krajský soud se vypořádal se smyslem žalobní argumentace jako celku. Není pravdou, že krajský soud „*nepřípustně opomenul*“ tvrzenou korupci ukrajinských orgánů. K otázce hrozící újmy ze strany soukromých osob (v posuzovaném případě souseda stěžovatele) se krajský soud vyjádřil v odstavci 9 napadeného rozsudku, na který zdejší soud v podrobnostech odkazuje. Zde také krajský soud mimo jiné uvedl, že „[n]*a Ukrajině existují právní prostředky, kterými je možno se této potřebné ochrany dovolávat. Z protokolu o provedeném pohovoru však vyplynulo, že žalobce těchto právních prostředků nevyužil a k dotazu, z jakého důvodu se na policii tehdy neobrátil, odpověděl, že neví. Pokud žalobce, jak sám potvrdil, této možnosti ochrany nevyužil, nemůže být jeho námitka, že na Ukrajině nefunguje systém k zabránění způsobení vážné újmy a o korupci ukrajinských úřadů i policie, důvodná*.“ Napadený rozsudek proto není nepřezkoumatelný a v tomto směru není důvod, aby byla kasační stížnost přijata k věcnému posouzení.

[12] Žádnou právní otázku, ať již z oblasti práva hmotného či procesního, k níž by byl nucen se vyjádřit za účelem sjednocování judikatury, Nejvyšší správní soud v projednávané věci rovněž nenalezl. Otázky, které stěžovatel nastolil v žalobě a poté znovu v kasační stížnosti, již byly opakovaně v relevantní judikatuře tohoto soudu řešeny. Nejvyšší správní soud se k působení soukromých osob v minulosti nejednou vyjádřil a například v rozsudku ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 – 45, uvedl, že „[z]*a pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu*.“ Citovaný rozsudek se sice týká výslovně pojmu *pronásledování*, nicméně totožné požadavky klade zákon o azylu i na otázku posouzení hrozící vážné újmy v případě návratu do vlasti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62). Stěžovatel pomoci ze strany orgánů veřejné moci vůbec nevyužil, místo toho vlast ihned opustil. Nedošlo tak k využití všech prostředků ochrany, které mu ukrajinský právní řád nabízel, tudíž nelze bez dalšího dovozovat, že by taková ochrana nebyla poskytnuta nebo by byla neúčinná (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2018, č. j. 2 Azs 377/2017 – 45). Z judikatury kasačního soudu též vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23).

[13] Na závěr Nejvyšší správní soud připomíná, že podle ustálené judikatury není ani snaha o legalizaci pobytu azylově relevantním důvodem (viz např. usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016 – 26). K tomu slouží pobytové tituly podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

[14] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[15] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[16] Stěžovateli byl v řízení před krajským soudem usnesením ze dne 1. 10. 2019, č. j. 61 Az 37/2019 – 15, jako zástupce ustanoven Mgr. Ladislav Bárta, advokát se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 bodu 5. a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – dále jen „*advokátní tarif*“, s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby, který spočíval v sepisu a podání doplnění blanketní kasační stížnosti. Za tento právní úkon náleží zástupci stěžovatele odměna v částce 3 100 Kč, k čemuž je třeba přičíst náhradu hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovený zástupce nedoložil, že je plátcem DPH (§ 14a advokátního tarifu), proto mu výše odměny nebyla o částku DPH navýšena. Celková výše odměny ustanoveného zástupce tak činí 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. září 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu